

การบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ กรณีศึกษา พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา ตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พรพิมล ศักดา^{1*} สุชาติ เทาทอง² และจินดา เนื่องจำนงค์³

Integrating with Visual Culture Design of Southern Part of Folk Museum: A Case Study Chaiya Folk Museum, Talat Chaiya Sub-District Chaiya District Surat Thani Province

Pornpimol Sakda^{1*} Suchart Thaonthong² and Jinda Nuangjumnong³

^{1,2}คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

² Faculty of Fine and Applied Arts Burapha University

³ Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Rajanagarindra University

* Corresponding author. E-mail address: pornpimol.sakda@rmu.ac.th

Received April 26, 2019

revised June 14, 2018

accepted August 27, 2019

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์อัตลักษณ์เฉพาะถิ่น องค์ประกอบและรูปแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ สร้างต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และประเมินคุณภาพต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศน ด้วยวิธีวิจัยเชิงสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ โดยใช้แบบแผนการวิจัยผสมผสานวิธี ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การถ่ายภาพ สังเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเพื่อสรุปอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคใต้ที่จะใช้ในการออกแบบ และแบบสอบถามเพื่อการประเมินคุณภาพต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. อัตลักษณ์เฉพาะถิ่นเมืองไชยา ได้แก่ พระบรมธาตุไชยา ผ้าไหมพุมเรียง ไข่เค็มไชยา พระพุทธรูปนาคปรก พระอวโลกิเตศวร พระพุทธรูปปางสมาธิ สวนโมกขพลาราม และมวยไชยา ซึ่งลักษณะเด่นทางกายภาพของอัตลักษณ์ คือ เส้น รูปร่าง รูปทรง สี แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ รูปร่างเพื่อการสื่อความหมายและรูปร่างนามธรรม โดยการลดทอนรูปทรงจากรูปธรรมสู่นามธรรมเพื่อความ เป็นสากลและจัดเตรียมไว้ใช้ในการออกแบบจากรูปร่างสู่รูปทรง หรือจาก 2 มิติ สู่ 3 มิติ ตามขั้นตอนการสร้างรูปร่างใหม่ คือ 1. การเปลี่ยนภาพลายเส้นสู่ภาพเงาอัตลักษณ์ที่มีรูปร่าง 2 มิติ 2. การจัดรูปร่างเพื่อให้เกิดรูปร่างใหม่จากการหมุน การพลิก การบิด การรวม การแยกย่อย 3. การเรียง การทำซ้ำรูปร่าง ให้เกิดลวดลายหรือลวดลายใหม่ 4. รูปร่างใหม่ที่เกิดขึ้นจากการตัดกันของ รูปร่าง และ 5. วงเข้าสู่การเรียงลวดลายและการตัดกันของรูปร่าง จนกลับมาที่รูปร่างเดิมหรือได้ฐานข้อมูลรูปร่างที่เพียงพอต่อการใช้ในการออกแบบ 2. แนวทางการออกแบบองค์ประกอบและรูปแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ โดยการจัดทำแบบร่าง 2 มิติ และ 3 มิติ ด้วยคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย ส่วนนิทรรศการและงานตกแต่ง ได้แก่ ระบบสัญญาณ การจัดวางและเนื้อหาการจัดแสดง และงานตกแต่งประกอบนิทรรศการ (วัสดุกราฟิก และวัสดุ 3 มิติ) และระบบป้ายและสัญลักษณ์ โดยกำหนดแนวคิดในการออกแบบจากการนำวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาใช้ในการออกแบบ ซึ่งคนภาคใต้มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยรอบที่เป็นเอกลักษณ์ มีแนวคิดการนำอาคารเก่ามาปรับปรุงอาคารด้วยบรรยากาศในรูปแบบร่วมสมัย 3. การประเมินคุณภาพต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ว่าต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทาง

ปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.59) ซึ่งด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.48) รองลงมาเป็นด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.59) และด้านการสื่อความหมาย ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.58)

คำสำคัญ : สื่อวัฒนธรรมทางทัศน์ พิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านภาคใต้ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา

ABSTRACT

These studying objectives are local identity synthesis, component and format of media in southern of Thailand folk museum, created a prototype of the cultural culture of Chaiya Folk Museum in Suratthani province and the evaluation quality of the visual culture media prototype is practice-led research methods using mixed methods research. The methods are qualitative research methods and quantitative research methods by interviewing the group who provided the main information obtained from the purposive selection together with participatory observation and nonparticipative observation. Synthesis of elements and forms of cultural media in the form of folk museums to summarize the Southern dialect identities used in design and questionnaires for quality evaluation of the visual culture media prototype consisting of Chaiya Folk Museum Suratthani province. The results of the research concluded that

The Chaiya local identity are Phra Borom That Chaiya, Phum Rieng Silk Weaving, Salted Eggs, Naga Prok attitude, Avalokitesvara Buddha statue, Buddhadasa Bhikkhu, The Suan Mokkh International Dharma Hermitage and Muay Thai Chaiya, whose physical characteristics of identity are a line, shapes, and colors. The physical characteristics have 5 steps to create a new shape (2-3 Dimensions): 1. Silhouette 2. Transform 3. Pattern- New pattern 4. Intersect 5. Loop of Pattern.

The evaluation of the quality of the visual media culture prototype for the Chaiya Folk Museum Suratthani province has the result for each research topic: Practical using get high level ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.59), Promotion of learning get (the highest mean score) high level ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.48), Designing the museum ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.59), Meaning of the content ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.58).

Keywords: Visual Culture Design, Southern Part of Folk Museum, Chaiya Folk Museum

บทนำ

พิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้าน เป็นสถานที่ที่ใช้จัดแสดงเรื่องราวของท้องถิ่น และใช้จัดแสดงวัตถุหรือของตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ ที่มีความหมายสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นนั้นๆ นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นคลังสะสมภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ จึงอาจกล่าวได้ว่าพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านมีหน้าที่เชื่อมโยงความเป็นมาของสังคมระหว่างอดีตกับปัจจุบัน สะท้อนเส้นทางของผู้คนในสังคมให้มองเห็นรากเหง้าของตนเอง เพื่อนำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจ ที่มาที่ไปของตนเองและชุมชน รวมทั้งช่วยให้มองเห็นความสัมพันธ์ของตนเองกับชุมชน นอกจากพิพิธภัณฑ์จะเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนแล้ว ยังสามารถนำมาเป็นจุดดึงดูดหรือจุดขาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับกระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่อยู่ในความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งคนไทย และคนต่างชาติ รวมทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐให้การส่งเสริมการอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมเดิมของท้องถิ่นขึ้นอย่างจริงจัง ส่วนหนึ่งก็เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ (สิริรัตน์ สีสสมบัติ, 2552: 19-20) โดยใช้พิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านของชุมชนเป็นเครื่องมือหนึ่งในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน เป็นจุดดึงดูดหรือจุดขาย เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นด้วยรากฐานทางวัฒนธรรมของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน หากอยู่ในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวสมควรให้การสนับสนุน เพราะพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้าน ไม่ได้เป็นเพียงแต่เป็นศูนย์รวมข้อมูลของท้องถิ่นตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเท่านั้น แต่จะเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนต่อไป สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของศิริพร ศรีสินธุ์โรและอุษณีย์ พรหมสุวรรณ (2551 : 78-79) ที่ว่าพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้เรื่องราวที่เกี่ยวกับท้องถิ่นนั้นๆ เป็นคลังสะสมภูมิปัญญาความรู้สำหรับคนในท้องถิ่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนรู้จักมากขึ้นเป็นช่องทางได้มาซึ่งรายได้ของชุมชน และส่งผลต่อการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนในเชิงสร้างสรรค์งานอาชีพหรือเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชุมชน พิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านส่วนใหญ่ในประเทศ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะไม่แตกต่างกัน ทั่วไปจะเริ่มต้นขึ้นจากการสะสม อนุรักษ์ เก็บรักษา อนุรักษ์ เครื่องมือ สิ่งของเครื่องใช้พื้นบ้านตามวิถีชีวิตชาวบ้านในอดีต เช่น เครื่องครัวโบราณ งานหัตถกรรมพื้นบ้าน อนุรักษ์ดวงข้าว เครื่องมือการทำนา เครื่องมือจับสัตว์น้ำ และ เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด เป็นต้น จึงทำให้ถูกมองว่าเป็นเพียงสถานที่เพื่อเก็บของเก่า ของที่เลิกใช้แล้ว หรืออาจถูกมองว่าสิ่งของส่วนใหญ่ที่นำมาเก็บต้องมีสภาพที่ชำรุด ทรุดโทรม และมีความเก่ามากๆ เป็นต้น จึงทำให้พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหลายแห่งมีสภาพหนึ่งเดียว ขาดการจัดระเบียบ ขาดความน่าสนใจ ไร้ชีวิตชีวา หรือเสื่อมโทรมลง เช่นเดียวกับพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านภาคใต้หลายแห่ง ดังที่ผู้ศึกษาทำการลงพื้นที่ศึกษาแหล่งข้อมูลพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านภาคใต้ตามข้อมูลจากฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย ของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร จำนวนทั้งสิ้น 6 แห่ง จาก 4 จังหวัด ที่มีลักษณะคือเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา มีการ บริหารจัดการโดยชุมชน และเปิดให้บริการในปัจจุบัน ได้แก่ 1. ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นชุมชนตลาดล่าง จังหวัดชุมพร 2. พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี 3. พิพิธภัณฑ์ชุมชนหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช 4. ศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมด จังหวัดพัทลุง 5. พิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติฯ วัดภูผาพิมุข จังหวัดพัทลุง 6. พิพิธภัณฑ์ของชาติวัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง ผลการสำรวจ พบว่า พิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านภาคใต้หลายแห่งมีสภาพที่ชำรุด ทรุดโทรม ขาดการดูแลรักษาและปิดตัวลง แต่ยังคงทิ้งร่องรอยสภาพของการเป็นพิพิธภัณฑ์มาก่อน หรือบางแห่งยังเปิดดำเนินการอยู่ โดยชุมชนดูแลการบริหารจัดการ บางแห่งขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานในท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ ขาดรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ ระบบการจัดแสดง ขาดองค์ประกอบของเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่จะช่วยแสดงข้อมูลเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ครบถ้วน ชัดเจนตรงประเด็น เช่น การใช้งานไม่มีความเป็นเอกภาพ ไม่เป็นไปในรูปแบบเดียวกันทั้งพิพิธภัณฑ์ อาจมีป้ายจากหน่วยงานอื่นมาปะปนอยู่ ทำให้ไม่สามารถแสดงข้อมูลของสถานที่นั้นให้เป็นไปอย่างมีระบบ ด้านวัสดุและรูปแบบของการนำไปใช้งาน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการข้อมูลของนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากบริเวณจุดติดตั้งไม่เหมาะกับทัศนียภาพรอบบริเวณ วัสดุที่นำมาใช้ในสถานที่บางแห่งเกิดการเสื่อมสภาพจากการติดตั้งกลางแจ้ง ทำให้ผู้มาเยี่ยมชมไม่ได้รับความสะดวกในการรับข้อมูล เรขศิลป์สิ่งแวดล้อมจะไม่มีประโยชน์ ถ้าไม่ได้ช่วยบอกข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยี่ยมชม สิ่งนี้จึงเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข หากได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการบูรณาการทางการออกแบบ โดยอาศัยศาสตร์องค์ความรู้ต่าง ๆ มาผสมผสานบูรณาการกันในรูปแบบของสหวิทยาการมาปรับใช้ในการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์ ดังที่ สุชาติ เกาทอง (2558) กล่าวว่า สหวิทยาการเป็นการเรียนรู้แบบหลายศาสตร์หลายวิชาเป็นการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมโดยความรู้แบบนั้นมาจากการมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ต่างสาขาที่มีความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกันเพื่อให้ได้ความรู้ครอบคลุม ขอบเขตมากขึ้นกว่าเดิมและช่วยเสริมและแก้ไขความรู้จากการศึกษาแบบจำกัดเฉพาะด้าน (สาขาวิชา) มากเกินไปจนไม่สามารถจะตอบโจทย์หรือแก้ปัญหาทางวิชาการ การปฏิบัติสร้างสรรค์ที่มีความสลับซับซ้อนให้กระจ่างขึ้นได้ จะยิ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ยิ่งขึ้นไป นอกจากนี้หากเกิดขึ้นด้วยฐานการมีส่วนร่วมของชุมชน ก็จะยิ่งทำให้พิพิธภัณฑ์ดำรงคงอยู่ด้วยการหวงแหน รักษาและความเป็นเจ้าของของคนในชุมชนด้วย โดยกระบวนการของการบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้าน ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ ศาสตร์ในสาขาต่างๆ ที่ใช้ร่วมกันเพื่อมุ่งเน้นการแก้ปัญหา แสวงหาความรู้ความเข้าใจ เพื่อค้นหาคำตอบ เทคนิค และวิธีการในการดำเนินงานวิจัยภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด ทุนทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมและกลไกในการขับเคลื่อน ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งหวังให้เกิดการบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านภาคใต้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ฐานชุมชน เพื่อมุ่งประโยชน์ต่อการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านเพื่อยังประโยชน์อย่างยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสังเคราะห์อัตลักษณ์เฉพาะถิ่น องค์ประกอบและรูปแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านภาคใต้
2. เพื่อสร้างต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานีด้วยการบูรณาการการออกแบบ
3. เพื่อประเมินคุณภาพต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารั้วนี้เป็นวิธีวิจัยเชิงสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ (Practice-led Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่างๆ ต่อไปนี้

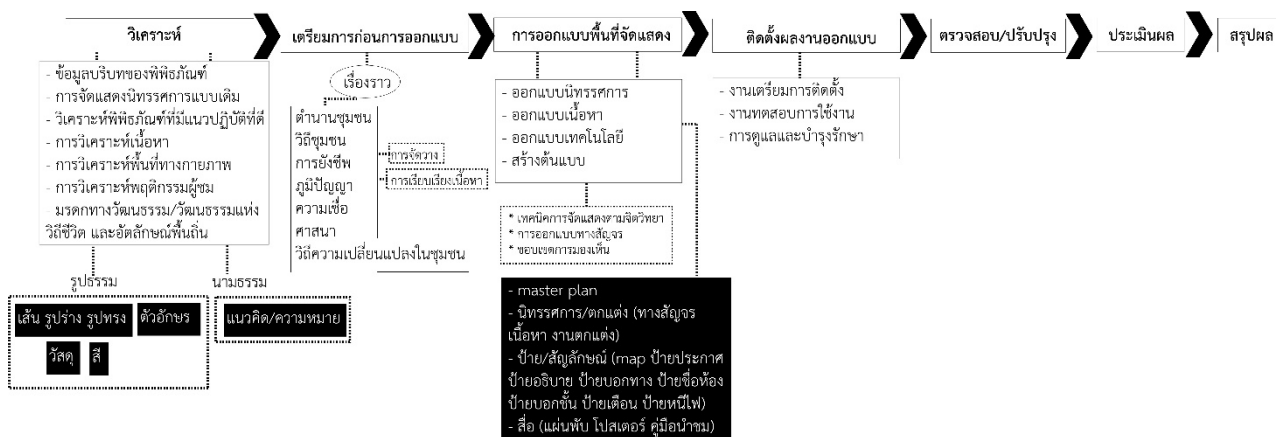
1. การสังเคราะห์อัตลักษณ์เฉพาะถิ่น องค์ประกอบและรูปแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้

1. ศึกษาภาคเอกสาร ทำการศึกษาหนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สํารวจพื้นที่ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดแนวคำถามเบื้องต้น ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการถ่ายภาพมรดกทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมแห่งวิถีชีวิต และอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคใต้ เพื่อศึกษาบริบททั่วไป องค์ประกอบและรูปแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้รูปแบบเดิมประกอบด้วย ส่วนนิทรรศการและงานตกแต่ง ได้แก่ ระบบสัญญาณการจัดวางและเนื้อหาการจัดแสดง และงานตกแต่งประกอบนิทรรศการ (วัสดุกราฟิก และวัสดุ 3 มิติ) และระบบป้ายและสัญลักษณ์ ของพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน 2 แห่ง ที่มีคุณลักษณะตามที่ระบุในเกณฑ์การคัดเลือกและเปิดให้บริการในปัจจุบัน ได้แก่ 1. พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 2. พิพิธภัณฑสถานชาติวัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง และเพื่อศึกษามรดกทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมแห่งวิถีชีวิตภาคใต้ และอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคใต้

3. สังเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบและเปรียบเทียบความโดดเด่น เพื่อสรุปอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคใต้ที่จะใช้ในการออกแบบต่อไป ประกอบด้วย

- รูปร่าง รูปทรง การใช้สี และโทนสี ที่ได้จากการถอดอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคใต้ เพื่อใช้ประกอบงานออกแบบ
- ส่วนนิทรรศการและงานตกแต่ง ได้แก่ ระบบสัญญาณ การจัดวางและเนื้อหาการจัดแสดง และงานตกแต่งประกอบนิทรรศการ (วัสดุกราฟิก และวัสดุ 3 มิติ)

- ระบบป้ายและสัญลักษณ์

ภาพ 1 ขั้นตอนเพื่อการออกแบบ

2 การบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทำการออกแบบและสร้างต้นแบบการบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานชุมชน ตามรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดการออกแบบและสร้างต้นแบบการบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รายละเอียดการออกแบบ	วิธีการออกแบบ
- แผนผังพิพิธภัณฑสถาน (Master Plan)	(1) แบบร่าง (Sketch Design/Scale Model) (2) แบบร่าง 2 มิติ และ 3 มิติ ด้วยคอมพิวเตอร์ (3) ต้นแบบทัศนียภาพประกอบพิพิธภัณฑสถานด้วยคอมพิวเตอร์
- ส่วนนิทรรศการและงานตกแต่ง ได้แก่ ระบบสัญญาณ การจัดวางและเนื้อหาการจัดแสดง และงานตกแต่งประกอบนิทรรศการ (วัสดุกราฟิก และวัสดุ 3 มิติ) (Detail Cases and Board and Display Cases)	(1) แบบร่าง (Sketch Design/Scale Model) (2) แบบร่าง 2 มิติ และ 3 มิติ ด้วยคอมพิวเตอร์ (3) ต้นแบบทัศนียภาพประกอบพิพิธภัณฑสถานด้วยคอมพิวเตอร์
- ระบบป้ายและสัญลักษณ์ ได้แก่ 1. ป้ายแสดงแผนที่ (MAPs) 2. ป้ายติดประกาศ (Information Kiosks/Bulletin Boards) 3. ป้ายอธิบายต่างๆ (Education Signs) 4. ป้ายบอกทาง (Directional Signs) 5. ป้ายบอกชื่อห้อง (Room name Signs) 6. ป้ายบอกเลขชั้น (Floor Number Signs) 7. ป้ายเตือนให้ทำตาม (Warning Signs) 8. ป้ายทางหนีไฟ (Fire Escape Signs)	(1) แบบร่าง (Sketch Design/Scale Model) (2) แบบร่าง 2 มิติ และ 3 มิติ ด้วยคอมพิวเตอร์ (3) ต้นแบบทัศนียภาพประกอบพิพิธภัณฑสถานด้วยคอมพิวเตอร์
- สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ 1. แผ่นพับ 2. โปสเตอร์ 3. คู่มือนำชมพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน	(1) แบบร่าง 2 มิติ ด้วยคอมพิวเตอร์ (2) ต้นแบบเสมือนจริง

3.3 การประเมินคุณภาพต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. การประเมินคุณภาพต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยแบบประเมินผลฯ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดและปลายเปิด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ นักวิชาการด้านพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น และกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน ผู้ดูแลพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ คุณวุฒิ ประสบการณ์การทำงานด้านการออกแบบ และหรือด้านพิพิธภัณฑสถาน โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อการประเมินคุณภาพต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ที่มีระดับการประเมิน 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

- สำหรับคำถามแบบปลายปิด ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมระดับมากที่สุด

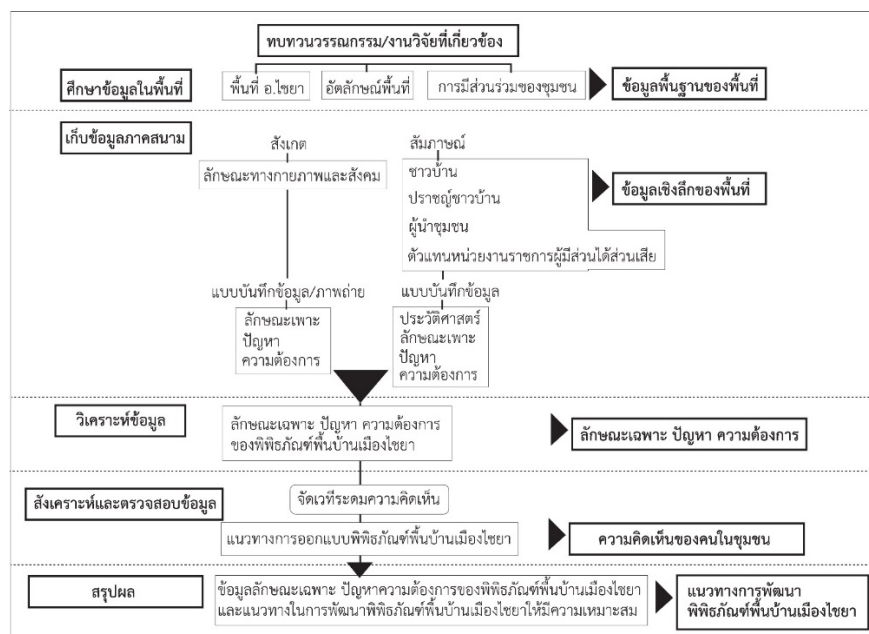
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมระดับพอใช้/ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.50 หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมระดับน้อย ควรปรับปรุง

สำหรับต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าคะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) น้อยกว่า 1.00

- สำหรับคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สาระ สังเคราะห์ข้อมูลโดยเรียบเรียงข้อมูลและนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนา (Description)

ภาพ 2 วิธีดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านภาคใต้ กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา ตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปเป็น 3 ตอนตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านภาคใต้

1.1 องค์ประกอบและรูปแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนเดิมของพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จ.สุราษฎร์ธานีและพิพิธภัณฑ์ของชาติวัดเขียนบางแก้ว จ.พัทลุง สรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

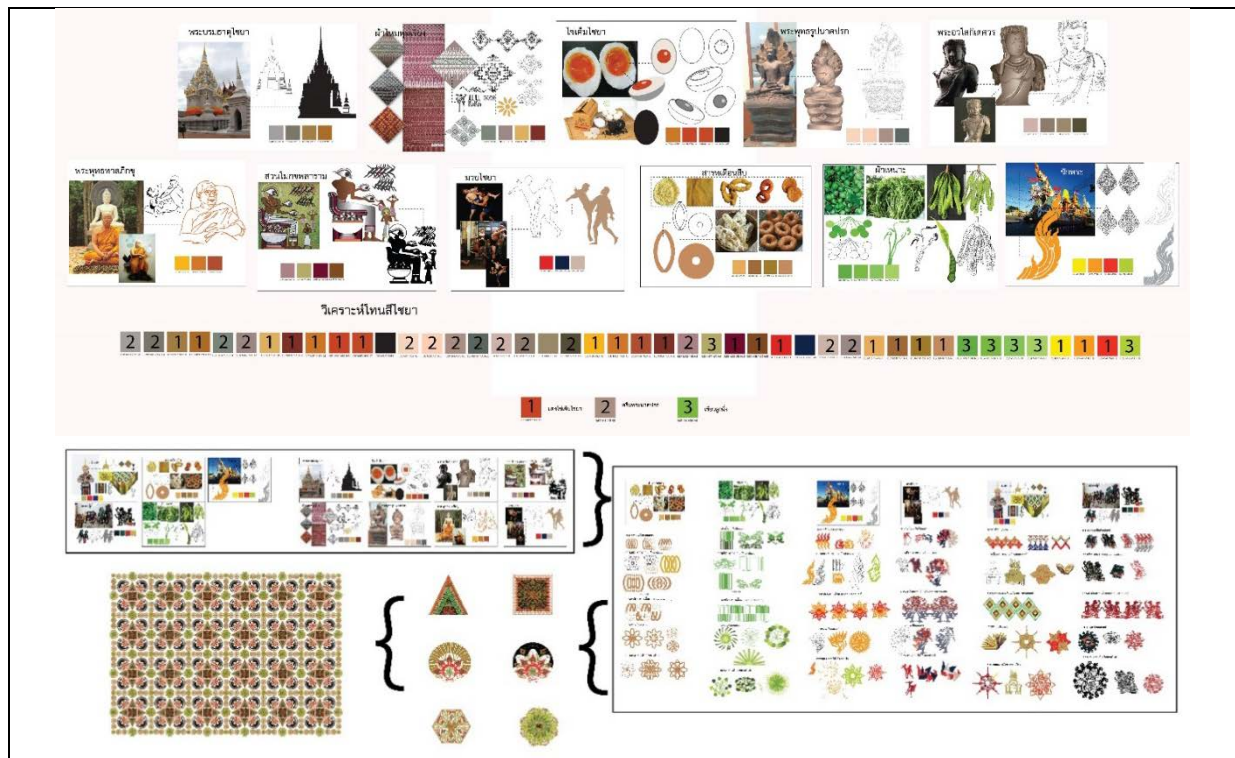
1) ส่วนนิทรรศการและงานตกแต่ง พบว่า พิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านทั้ง 2 แห่ง มีรูปแบบระบบการสัญจรภายในพิพิธภัณฑ์ที่มีทางเข้าออกทางเดียว มีการกำหนดทิศทางการเคลื่อนไหวของผู้ชมตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนจบแล้ววนกลับมายังจุดเริ่มต้นอีกครั้งเป็นไปตามแนวคิดระบบการสัญจรแบบ Centralized System Of Access ส่วนวัตถุที่ใช้ในการจัดแสดงขาดการจัดวางให้น่าสนใจเรื่องราวที่สะท้อนภาพของวิถีชีวิตในอดีต ไม่ได้แบ่งประเภทหมวดหมู่ของวัตถุที่ใช้ในการจัดแสดง มีป้ายบอกชื่อวัตถุที่จัดแสดง แต่มีลักษณะไม่คงทนถาวร ทำด้วยกระดาษเอกสารธรรมดา บางชิ้นจัดวางในตู้ บางชิ้นวางบนแท่น บางชิ้นวางบนพื้น และเนื้อหาการจัดแสดง พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จ.สุราษฎร์ธานี มีการจำลองห้องต่างๆในเรือนพื้นบ้านภาคใต้ แต่ขาดการเชื่อมโยงเนื้อหาของการจัดแสดงให้ต่อเนื่องกัน ส่วนพิพิธภัณฑ์ของชาติวัดเขียนบางแก้ว จ.พัทลุง มีการจัดวางแสดงสิ่งของ โบราณวัตถุเท่านั้นไม่มีการเชื่อมโยงเนื้อหาของการจัดแสดงให้ต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ทั้ง 2 แห่งยังพบว่า ไม่มีระบบป้ายสัญลักษณ์เพื่อบอกทิศทาง สถานที่หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ ไม่มีที่นั่งพักผ่อน

2) งานตกแต่งประกอบนิทรรศการ (วัสดุกราฟิก และวัสดุ 3 มิติ) สามารถพบเห็นวัตถุจริงที่นำมาจัดแสดง โดยบางชิ้นมีสภาพลักษณะเดิมทุกประการ ยังไม่ได้ถูกแปรสภาพ และยังมีความสมบูรณ์ตามลักษณะของวัตถุ ส่วนวัสดุกราฟิกประเภทต่างๆ ไม่ปรากฏในพิพิธภัณฑ์ทั้ง 2 แห่ง

3) วัสดุประกอบ พบว่า ลักษณะของป้ายเป็นการใช้กระดาษเอกสารธรรมดา ที่มีการพิมพ์ตัวอักษรโดยคอมพิวเตอร์ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จ.สุราษฎร์ธานี ไม่ปรากฏกล่องสี่เหลี่ยมขนาดต่างๆ เพื่อนำมาจัดวางหรือแสดงผลงานที่เป็นวัสดุสามมิติ ส่วนใหญ่จะจัดแสดงในตู้ ส่วนพิพิธภัณฑ์ของชาติวัดเขียนบางแก้ว จ.พัทลุง ปรากฏกล่องสี่เหลี่ยมขนาดต่างๆ เพื่อนำมาจัดวางหรือแสดงผลงานที่เป็นวัสดุสามมิติ

4) ระบบป้ายและสัญลักษณ์ พบว่า สภาพพื้นที่จริงยังไม่มีป้ายบอกทิศทางด้านหน้าทางเข้าสู่อาคารจัดแสดง และภายในอาคารจัดแสดงไม่มีป้ายบอกทิศทางการชมนิทรรศการ ป้ายแนะนำและป้ายบอกแจ้งข้อมูลข่าวสาร มีลักษณะเป็นการใช้กระดาษเอกสารธรรมดา ที่มีการพิมพ์ตัวอักษรโดยคอมพิวเตอร์ ไม่ปรากฏป้ายควบคุม หรือบังคับ หากวัตถุที่ใช้จัดแสดงบางชิ้นมีความสำคัญหากโดนสัมผัสอาจเสียหาย ทางพิพิธภัณฑ์จะใช้การจัดแสดงในตู้กระจกแทน และป้ายระบุชื่อสถานที่หรือสิ่งของ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จ.สุราษฎร์ธานี มีป้ายระบุชื่อสถานที่ชั้นที่ 1 โครงสร้างทำจากไม้ ทำสีน้ำตาล ตัวอักษรเขียนลงบนป้ายทำสีขาว และป้ายระบุชื่อสถานที่ชั้นที่ 2 โครงสร้างทำจากโลหะ ทำสีน้ำเงิน ตัวอักษรเขียนลงบนป้ายทำสีขาว ขนาดของป้ายมีขนาดเล็ก ส่วนพิพิธภัณฑ์ของชาติวัดเขียนบางแก้ว จ.พัทลุงนั้น ป้ายระบุชื่อสถานที่ เป็นป้ายที่มีโครงสร้างป้ายทำด้วยปูนซีเมนต์พื้นสีน้ำตาล ตัวอักษรสีเขียว ปัจจุบันมีลักษณะหลุดลอกไปตามกาลเวลา

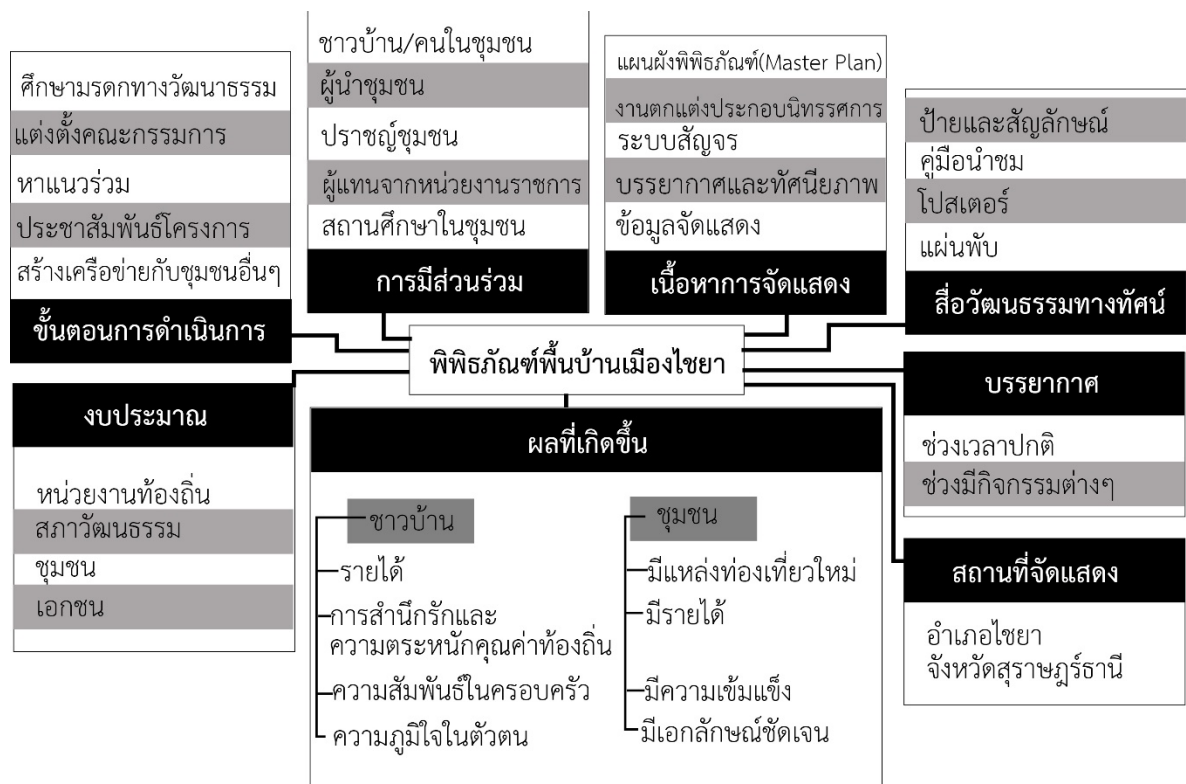
1.2 อัตลักษณ์เฉพาะถิ่นเมืองไชยานำเสนอในผลการศึกษา ได้แก่ พระบรมธาตุไชยา ผ้าไหมพุมเรียง ไข่เค็มไชยา พระพุทธรูปนาครปรก พระอวโลกิเตศวร พระพุทธรูปทาสภิกขุ สวนโมกขพลาราม และมวยไชยา ด้วยการวิเคราะห์ลักษณะเด่นทางกายภาพของอัตลักษณ์ คือ เส้น รูปร่าง รูปทรง สี สำหรับวิธีการจัดเตรียมข้อมูลรูปร่างเพื่อใช้ในการออกแบบ ผู้วิจัยสามารถแบ่งรูปร่างได้ 2 ประเภท ได้แก่ รูปร่างเพื่อการสื่อความหมายและรูปร่างนามธรรม เพื่อใช้ในการออกแบบต่อยอดต่อไป โดยกระบวนการหรือวิธีการที่นำเสนอจะ เป็นการลดทอนรูปทรงจากรูปร่างนามธรรมเพื่อความเป็นสากลและจัดเตรียมไว้ใช้ในการออกแบบจากรูปร่างสู่รูปทรงต่อไป หรือจาก 2 มิติ สู่ 3 มิติ โดยมีขั้นตอนการสร้างรูปร่างใหม่ด้วยวิธีการดังนี้ 1. การเปลี่ยนภาพลายเส้นสู่ภาพเงาอัตลักษณ์ (Silhouette) ที่มีรูปร่าง 2 มิติ 2. การจัดรูปร่าง (Transform) เพื่อให้เกิดรูปร่างใหม่ (New Shape) จากการหมุน การพลิก การบิด การรวมการแยกย่อย ฯลฯ 3. การเรียง การทำซ้ำรูปร่าง ให้เกิดลวดลาย (Pattern) หรือลวดลายใหม่ (New pattern) 4. รูปร่างใหม่ที่เกิดขึ้นจากการตัดกันของรูปร่าง (Intersect) และ 5. วงซ้ำ (Loop) สู่การเรียงลวดลาย (Pattern) และการตัดกันของรูปร่าง จนกลับมาที่รูปร่างเดิมหรือได้ฐานข้อมูลรูปร่างที่เพียงพอต่อการใช้ในการออกแบบต่อไป

ภาพ 3 การจัดเตรียมข้อมูลเส้น รูปร่าง รูปทรง สี เพื่อใช้ในการออกแบบ

ตอนที่ 2 การบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นำผลการศึกษาที่ได้ข้างต้นมากำหนดแนวทางการออกแบบองค์ประกอบและรูปแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ โดยการจัดทำแบบร่าง (SKETCH) แบบร่าง 2 มิติ และ 3 มิติ ด้วยคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย ส่วนนิทรรศการและงานตกแต่ง ได้แก่ ระบบสัญญาณ การจัดวางและเนื้อหาการจัดแสดง และงานตกแต่งประกอบนิทรรศการ (วัสดุกราฟิก และวัสดุ 3 มิติ) และระบบป้ายและสัญลักษณ์ โดยกำหนดแนวคิดในการออกแบบ (Design Concept) จากการนำวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาใช้ในการออกแบบ ซึ่งคนภาคใต้มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยรอบที่เป็นเอกลักษณ์ มีแนวคิดการนำอาคารเก่ามาปรับปรุงอาคารด้วยบรรยากาศในรูปแบบร่วมสมัยนำเสนอแก่นเรื่องราวแทนการเน้นแต่วัตถุ ซึ่งผลจากการลงพื้นที่พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านภาคใต้ได้ข้อสรุปว่าอาคารส่วนใหญ่ที่เป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่คือไม่ได้ก่อสร้างมาเพื่อการใช้ประโยชน์ในการจัดทำพิพิธภัณฑ์ตั้งแต่ต้น ส่วนใหญ่เป็นอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์การใช้งานที่ต่างกันไปในอดีต จะเป็นอาคารชั้นเดียว หรือสองชั้นแตกต่างกันไปส่วนใหญ่มีประตูเข้า-ออก เพียงทางเดียว ซึ่งเป็นที่มาของตัวอย่างในการจัดทำต้นแบบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านภาคใต้

ภาพ 4 การบูรณาการการออกแบบสื่่ววัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.1 การจัดเส้นทางสัญจร เป็นการจัดเส้นทางสัญจรที่คำนึงถึงผู้ชมเป็นหลักใหญ่ จึงพิจารณาลักษณะการจัดห้องแสดง แบบ Room to Room Arrangement คือการเดินทางโดยไม่ต้องย้อนกลับทางเดิม มีข้อดี คือ ประหยัดเนื้อที่ และเป็นทางเลือกเพื่อการออกแบบทางเดินให้โล่ง เหมาะสมกับการรองรับผู้เข้าชมที่มาเป็นหมู่คณะ จะทำให้เข้าถึงแต่ละส่วนของพิพิธภัณฑ์โดยไม่สับสน เนื่องจากอาคารพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านภาคใต้ส่วนใหญ่ใช้อาคารเดิมที่มีการอนุรักษ์ไว้ มีพื้นที่กว้างขวางสามารถจัดแบ่งสิ่งของตามหมวดหมู่ จัดแสดงในตู้ไม้และตู้กระจกซึ่งแบ่งพื้นที่เป็นทางเดินยาวไปตามอาคารใช้ตู้แบ่งเป็น 2 ส่วน

2.2 การกำหนดเนื้อหาและการทำคำบรรยายเรื่องราว พิจารณาจากวัตถุสิ่งของที่มีว่าจะอะไรคือลักษณะสำคัญที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อนำเสนอจุดเด่นของพิพิธภัณฑ์ ข้อมูลลักษณะเด่นของท้องถิ่น ดังนั้นเนื้อหาในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านภาคใต้ ควรประกอบด้วย ตำนานและหรือประวัติการก่อตั้งหมู่บ้านหรือชุมชน วิถีชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อ พิธีกรรม และประเพณี วิธีการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้ในการเลือกสิ่งของที่จัดแสดงตามเนื้อหาที่กำหนด ควรดูว่าสิ่งของที่นำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ คว้าวัตถุชิ้นไหนที่ให้คำอธิบายหรือมีความหมายที่จะช่วยส่งให้เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ได้มากที่สุด วัตถุชิ้นนั้นอาจมีคุณค่าทางด้านต่างๆอันนำความภาคภูมิใจมาสู่ชุมชน ซึ่งการจะรู้ว่าวัตถุชิ้นใดบ้างที่มีคุณค่าเหมาะสมควรแก่การนำมาจัดแสดง ต้องทำความเข้าใจท้องถิ่นนั้นๆก่อน เพราะชุมชนคือเจ้าของและผู้ดูแลรักษา

ภาพ 5 ต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การประเมินคุณภาพต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ว่า ต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.59) ซึ่งด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.48) รองลงมาเป็นด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.59) และด้านการสื่อความหมาย ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.58) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความคิดเห็นต่อต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านการสื่อความหมาย	4.20	0.58	มาก
1. รูปร่าง รูปทรง การใช้สี และโทนสีที่ใช้ประกอบการออกแบบสามารถสื่อความถึงอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคใต้	4.40	0.49	มาก
2. รูปแบบการบูรณาการการออกแบบฯ สามารถสื่อความถึงอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคใต้	4.00	0.63	มาก
ด้านการออกแบบ	4.22	0.59	มาก
3. การออกแบบแผนผัง การแบ่งพื้นที่ในพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน มีความเหมาะสม	4.20	0.75	มาก
4. การออกแบบระบบสัญญาณ มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่	4.00	0.63	มาก
5. ส่วนงานตกแต่งประกอบนิทรรศการ มีเอกลักษณ์เฉพาะ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม	3.80	0.40	มาก
6. ส่วนงานตกแต่งประกอบนิทรรศการ มีความงามด้านรูปแบบ และการใช้สี	3.80	0.40	มาก
7. ระบบป้าย มีความงามด้านรูปแบบ	4.60	0.49	มากที่สุด
8. ระบบป้าย มีความงามด้านการใช้สี	4.60	0.49	มากที่สุด
9. ตัวอักษรบนระบบป้ายมีความเหมาะสม	4.20	0.40	มาก
10. ภาพรวมของระบบป้ายสามารถสื่อความหมายที่แสดงอัตลักษณ์พื้นบ้านภาคใต้ เอกลักษณ์ภาคใต้ได้	3.80	0.40	มาก
11. สัญลักษณ์ มีความงามด้านรูปแบบ	4.20	0.40	มาก
12. สัญลักษณ์ มีความงามด้านการใช้สี	4.20	0.40	มาก
13. สัญลักษณ์ มีความเหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด
14. ภาพรวมของสัญลักษณ์สามารถสื่อความหมายที่แสดงอัตลักษณ์พื้นบ้านภาคใต้ เอกลักษณ์ภาคใต้ได้	4.00	0.00	มาก
15. แผ่นพับ มีความงามด้านรูปแบบ และการใช้สี	3.80	0.75	มาก
16. ตัวอักษรบนแผ่นพับ มีขนาดที่เหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด
17. ภาพรวมของแผ่นพับสามารถสื่อความหมายที่แสดงอัตลักษณ์พื้นบ้านภาคใต้ เอกลักษณ์ภาคใต้ได้	4.40	0.49	มาก
18. โปสเตอร์มีความงามด้านรูปแบบ และการใช้สี	4.00	0.63	มาก
19. ตัวอักษรบนโปสเตอร์ มีขนาดที่เหมาะสม	4.80	0.40	มากที่สุด
20. ภาพรวมของโปสเตอร์สามารถสื่อความหมายที่แสดงอัตลักษณ์พื้นบ้านภาคใต้ เอกลักษณ์ภาคใต้ได้	4.40	0.80	มาก
21. คู่มือนำชมพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ มีความงามด้านรูปแบบ และการใช้สี	4.20	0.75	มาก
22. คู่มือนำชมพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ สามารถสื่อความหมายที่แสดงอัตลักษณ์พื้นบ้านภาคใต้ เอกลักษณ์ภาคใต้ได้	4.40	0.80	มาก
23. ภาพรวมของสื่อวัฒนธรรมทางทัศนที่ออกแบบสามารถสื่อความหมายที่แสดงอัตลักษณ์พื้นบ้านภาคใต้ เอกลักษณ์ภาคใต้ได้อย่างชัดเจน	4.00	0.63	มาก
24. ภาพรวมของสื่อวัฒนธรรมทางทัศนที่ออกแบบสามารถใช้ประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ได้เหมาะสม	4.00	0.63	มาก
25. ภาพรวมรูปแบบการบูรณาการการออกแบบฯ มีรูปแบบร่วมสมัย	4.20	0.75	มาก
26. ภาพรวมรูปแบบการบูรณาการการออกแบบฯ มีเอกลักษณ์เฉพาะ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม	4.20	0.75	มาก
27. ภาพรวมรูปแบบการบูรณาการการออกแบบฯ มีความงามด้านรูปแบบ และการใช้สี	4.20	0.40	มาก
28. รูปแบบการบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ สามารถใช้ประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ได้เหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความคิดเห็นต่อต้นแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้	4.50	0.48	มาก
29. สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น สามารถใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมได้จริง	4.60	0.49	มากที่สุด
30. รูปแบบการบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้ จะสามารถทำให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมแห่งวิถีชีวิตภาคใต้ และอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคใต้ ได้เหมาะสม	4.40	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย	4.24	0.59	มาก

สรุปและอภิปรายผล

จากข้อค้นพบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สรุปได้ว่า พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน มีโอกาสในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามทิศทางการพัฒนาประเทศ ตามนโยบายรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) ซึ่งมีนโยบายส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นโยบายการศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ปรับกระบวนการเรียนรู้ และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม อนุรักษ์ พื้นฟูและเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทยเพื่อการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย เป็นต้น และยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาประเทศระยะยาว โดยมียุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับแผนบูรณาการด้านพิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ (คณะกรรมการบูรณาการด้านพิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2559: 13) ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยพัฒนากลุ่มเมืองท่องเที่ยวและผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึงการท่องเที่ยววิถีไทย บนพื้นฐานของเอกลักษณ์ความเป็นไทย เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการกระจายรายได้สู่ระดับพื้นที่/ชุมชน และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรม เชื่อมโยงสินค้า OTOP กับการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน โดยการปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบตั้งแต่ระดับปฐมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ผ่านพิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ คือ ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต อาทิ พิพิธภัณฑสถาน หอสมุด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านเมืองไชยา จ.สุราษฎร์ธานี จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกของท้องถิ่นเมืองไชยา เป็นที่รวบรวมเครื่องมือ เครื่องใช้และเครื่องประกอบอาชีพพื้นบ้านต่างๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชุมชนเมืองไชยา นับแต่อดีตถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีโบราณวัตถุ เช่น เครื่องเคลือบดินเผา ทองเหลือง เครื่องเหล็ก เครื่องไม้และเครื่องใช้ในครัวเรือน เบญจรงค์ เครื่องลายคราม เครื่องถ้วยจีนยุโรป ตำรายาแผนโบราณ ตำรายานวด เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ศรีสินธุ์โรและอุษณีย์ พรหมสุวรรณ (2551 : 78-79) ที่กล่าวสรุปว่า พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้เรื่องราวที่เกี่ยวกับท้องถิ่น เป็นคลังสะสมภูมิปัญญาความรู้สำหรับคนในท้องถิ่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนรู้จักมากขึ้นเป็นช่องทางได้มาซึ่งรายได้ของชุมชน และส่งผลต่อการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนในเชิงสร้างสรรค์งานอาชีพหรือเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชุมชน ส่วนจิรัช ฐปเมืองปักข์ (2551) ได้เสนอแนะว่าสามารถสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑสถานวัดพรหมราช ถือได้ว่าประสบความสำเร็จอยู่บ้างในการที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ของคนในชุมชน และเป็นแหล่งอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น แต่ยังมีขาดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอยู่มาก แต่ยังมีแนวทางที่จะพัฒนาให้พิพิธภัณฑสถานดีขึ้นได้อีกในอนาคต และอาจจะกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของอำเภอปรางค์กู่ โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากหลาย ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นชุมชน ภาครัฐ และเอกชน เข้ามาร่วมกันพัฒนาให้พิพิธภัณฑสถานมีระบบการบริหารจัดการที่ดียิ่งขึ้น มีการทำงานที่เป็นระบบ และสามารถเปิดให้บริการได้อย่างเต็มรูปแบบให้กับผู้เข้าชม ปรับปรุงด้านรูปแบบการจัดแสดง การดูแลรักษาวัตถุจัดแสดงให้เป็นระบบ ปรับปรุงด้านการรองรับนักท่องเที่ยวและการบริการข้อมูลทาง

วิชาการให้ได้มาตรฐาน รวมไปถึงจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี ก็จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชนได้

สำหรับการบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดแนวคิดในการออกแบบ (Design Concept) จากการนำวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาใช้ในการออกแบบ ซึ่งคนภาคใต้มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยรอบที่เป็นเอกลักษณ์ มีแนวคิดการนำอาคารเก่ามาปรับปรุงอาคาร ด้วยบรรยากาศในรูปแบบร่วมสมัย นำเสนอแก่นเรื่องราวแทนการเน้นแต่วัตถุ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจริย์ จรัสด้วง (2552) สรุปไว้ว่า ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ สถานที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ควรตั้งอยู่ใจกลางชุมชน เนื้อหาและวัตถุสิ่งของที่นำมาจัดแสดง นิทรรศการมีความโดดเด่นและแสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ชุมชน รูปแบบนิทรรศการและการจัดแสดง ควรลำดับเนื้อหาและกำหนดเส้นทางเดินชมที่ชัดเจนเพื่อต่อการเข้าชมและการเข้าใจเนื้อหา นิทรรศการ รวมทั้งควรมีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ให้ผู้ชมทดลองจับสัมผัสวัตถุจริง สอดคล้องกับพิเชษฐ จันทร์รังษิณาย (2548) ที่กล่าวสรุปไว้ว่า พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นควรตั้งอยู่ในเขตการใช้ที่ดินทางศาสนสถาน ควรมีความสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ของท้องถิ่นด้วย เช่น โบราณสถาน เขตเมืองเก่า เป็นต้น ในส่วนสภาพแวดล้อมโดยรอบนั้น ควรมีทางออกเชื่อมต่อกับถนนสายหลัก ซึ่งมีมุมมองไว้ระยะเพื่อการมองเห็นพอสมควร และรูปแบบอาคารควรแตกต่างจากสถาปัตยกรรมโดยรอบ เพื่อสร้างเอกลักษณ์จากความขัดแย้ง ลักษณะของการจัดผังแบบเปิดโล่ง เพื่อให้อาคารสามารถระบายอากาศได้ดี และจะทำให้เกิดพื้นที่โล่งตรงกลางผืนสำหรับนำเสนอธรรมชาติมาใช้ได้อีกทางหนึ่ง ในส่วนรูปทรงและรูปแบบทางสถาปัตยกรรมควรมีความร่วมสมัย แต่ไม่ผิดความหมายและการใช้งานตามประเพณีในอดีต โดยเน้นความโดดเด่นในรูปทรงหลังคามากกว่าส่วนอื่นใด ในด้านองค์ประกอบของการจัดแสดง เน้นการจัดแบบบังคับเดินเป็นแนวยาว แล้วจึงแบ่งออกตามเนื้อหาที่แบ่งย่อยออกมา ลักษณะแสงสว่างภายในโดยมากเหมาะสมเพราะพิพิธภัณฑ์จะสร้างบรรยากาศจากแสงภายในตัว โดยเน้นการนำแสงธรรมชาติเข้ามาใช้เพิ่มเติมเพื่อประหยัดพลังงาน ในเรื่องแสงไฟฟ้าสำหรับส่องอาคารในเวลากลางคืน นอกจากการเน้นตัวอาคารให้ดังมาแล้วนั้น จะทำให้มีความปลอดภัยมากขึ้นด้วย แนวทางการใช้สีของเดิมไม่โดดเด่นควรสร้างแนวทางให้มากขึ้นด้วยการวางโครงสร้างหลักด้วยสีอ่อนสบายตา แล้วเน้นสีรองให้เกิดความหมายของอาคารขึ้นมาสักบางส่วน เช่น สีแดงของทึลื้อ สีทองของเจดีย์ เป็นต้น เนื้อหาเรื่องราวที่ใช้ในการจัดแสดงนั้น เห็นว่าควรลดเนื้อหาบางส่วนออกคงเนื้อหาส่วนหลักอันได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมชุมชน ประวัติความเป็นมา ข้อมูลเกี่ยวกับวงจรชีวิตในชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางวัตถุและเทคโนโลยี และภาษาท้องถิ่น ศิลปะ ก็เพียงพอ ส่วนปิยะพงษ์ วิจารณ์ (2548) ได้เสนอแนวทางการออกแบบนิทรรศการเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านหนองขาวสำหรับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี สรุปได้ว่า ใช้ลักษณะการจัดแสดง แบบ Thematic Approach มุ่งเน้นให้ความสำคัญไปที่เนื้อหาแนวทางของเรื่องที่มีการผูกร้อย เรื่องราว โดยมีแก่นของเรื่อง (Theme) เป็นแนวคิดหลักเชื่อมเรื่องราวกับสื่อการจัดแสดง นิทรรศการให้สอดคล้องต่อเนื่องไปตลอดจนจบเรื่อง และนำมาจัดเป็นโมเดลตัวอย่างสำหรับให้กลุ่มชาวบ้านได้ร่วมวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อเพิ่มทักษะในเรื่องการออกแบบนิทรรศการแก่กลุ่มชาวบ้าน ส่วนสมคิด จ่านอง (2552) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดนาหนองเป็นศูนย์การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนไทยวน ตำบลดอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี สรุปได้ว่า รูปแบบของการสร้างที่เป็นกลุ่มพิพิธภัณฑ์กลางแจ้งที่อยู่ในบรรยากาศและภูมิทัศน์ของป่าเขาและหมู่บ้านของชุมชนกะเหรี่ยงโป และกลุ่มพิพิธภัณฑ์กลางแจ้งนี้มีบ้านแบบกะเหรี่ยงอยู่โดยรอบ พิพิธภัณฑ์อยู่ตรงกลางเป็นโรงเรือนที่แข็งแรง สร้างแบบของกะเหรี่ยงเช่นเดียวกัน และมีลานที่ใช้แสดงอยู่ตรงกลาง กลุ่มพิพิธภัณฑ์นี้ให้สร้างอยู่ใกล้บริเวณวัดเพื่อความสะดวกในการจัดประเพณีพิธีกรรมทางศาสนาสำหรับการจัดวางสิ่งของในพิพิธภัณฑ์ สรุปว่าจัดวางตามธรรมชาติที่เป็นวิถีชีวิต สำหรับของหายากควรเก็บให้ดี โดยนำใส่ตู้ ใส่ตะกร้าให้เหมาะสม และการจัดทำทะเบียนวัตถุสิ่งของตามระบบให้เหมาะสมโดยมีบัญชีสิ่งของสามารถสืบค้นที่มาได้ และสามารถศึกษาวิจัยต่อยอดในเชิงลึกได้ในด้านการจัดการพิพิธภัณฑ์สรุปได้ดังนี้ การจัดการให้พิพิธภัณฑ์มีการจัดกิจกรรมเสริม โดยจัดในตัวอาคารพิพิธภัณฑ์และลานแสดง เช่น การทอผ้า ส่วนดวงรัตน์ ด่านไธยนา (2551) ทำการศึกษาเรื่องการออกแบบเรขศิลป์เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร และการใช้งานป้ายสัญลักษณ์อย่างเป็นระบบ โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันของกรุงเทพมหานครกับป้ายสัญลักษณ์ของต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้กันอย่างมีระบบและสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของกรุงเทพมหานคร โดยใช้พื้นที่บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์เป็นจุดเริ่มต้น พบว่า 1. สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะการใช้ป้ายตามการใช้งาน ออกเป็น 5 ประเภท 1) ป้ายบอกทิศทาง 2) ป้ายบอกกล่าว 3) ป้ายแบ่งเขต 4) ป้ายบอกสถานที่โบราณสถาน และ 5) ป้ายเตือน และพบว่า บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ จะเน้นเฉพาะ 1) ป้ายบอกทิศทาง 2) ป้ายบอกสถานที่โบราณสถาน และ 3) ป้ายแนะนำเส้นทาง 2. เกณฑ์การ

ออกแบบป้ายสัญลักษณ์ที่เหมาะสมของกรุงเทพมหานครในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ดังนี้ ป้ายชี้ทางควรมีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอน ใช้พื้นป้ายสีเข้มตัวอักษรควรถัดมากที่สุดไม่เกิน 4 ข้อความ ป้ายแนะนำสถานที่ ตัวอักษรไม่ควรเกิน 4 บรรทัด ป้ายบอกสถานที่ตัวอักษรไม่ควรเกิน 1 บรรทัด และต้องสื่อสารได้ง่าย สามารถสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของกรุงเทพมหานคร

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบูรณาการการออกแบบสื่อวัฒนธรรมทางทัศนประกอบพิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้านภาคใต้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานชุมชน ได้รับการสนับสนุนการวิจัยภายใต้แผนงานเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนา นักวิจัยรุ่นใหม่ตามทิศทางการยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม ประเภทบัณฑิตศึกษา จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2562

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการบูรณาการด้านพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้. (2559). แผนยุทธศาสตร์การบูรณาการด้านพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ระยะ 20 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้.

จิรัช ฐปเมืองปักข์. (2551). พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์วัดพรหมราช อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา. สารนิพนธ์. ภาควิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ดวงรัตน์ ด่านไธยนา. (2551). การออกแบบเรขศิลป์เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย. สาขากราฟิกและมัลติมีเดีย คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

ปิยะพงษ์ วิจารณ์. (2548). การเสนอแนวทางการออกแบบนิทรรศการเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านหนองขาวสำหรับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหนองขาว อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พิเชษฐ จันทรังษีฉาย. (2548). แนวความคิดในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาสถาปัตยกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ศิริพร ศรีสินธุ์โรและอุษณีย์ พรหมสุวรรณ. (2551). พลวัตและความหมายของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

สมคิด จำนงค์. (2552). การพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดนาหนองเป็นศูนย์การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนไทยวน ตำบลดอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

สิริรัตน์ สีสสมบัติ. (2552.) แหล่งเรียนรู้ชุมชนกับการฟื้นฟูอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวซอง. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชา
วัฒนธรรมศึกษา. มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุจารย์ จรัสด้วง. (2552). การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาการบริหารงาน
วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชาติ เกาทอง. (2553). การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์. ชลบุรี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.